

Haksız Fiil Nedeniyle Meydana Gelen Maddi Zarar ve Çeşitleri

Mehmet Salih Karabayır¹, Prof. Dr. Muzaffer Şeker²

Başvuru Tarihi:22.01.2021

Kabul Tarihi:10.02.2021

Yayın Tarihi:15.03.2021

ÖZET

İnsanların bir topluluk halinde yaşamaya başladığı zamanlardan bu yana insanlar arası etkileşim sürekli olarak artmış ve buna bağlı olarak haksız fiilden kaynaklanan maddi zararlar meydana gelmiştir. Meydana gelen bu maddi zararların ne şekilde belirleneceği tarihsel sürecin başından beri tartışma konusu olmuş ve günümüze dek bu konuda çeşitli çözüm önerileri sunulmuştur. İnsan nüfusunun ve etkileşiminin giderek arttığı günümüzde maddi zarar meydana getiren haksız fiiller de aynı oranda artmakta ve çeşitlenmektedir. Dolayısıyla maddi zarar kavramının her geçen gün önemi ve çeşitleri artmaktadır. Bu çalışmada, haksız fiilden kaynaklanan maddi zarar kavramı ile türleri açıklanmış, bu konularda doktrinde ve uygulamada ileri sürülen fikirlere yer verilmiştir. Maddi zarar kavramı, haksız fiil sorumluluğunun kurucu unsuru olmasının yanında ileride hükmedilecek maddi tazminatın üst sınırı olması nedeniyle oldukça önemli bir kavramdır. Maddi zarar türleri de gerek nitelik farkları gerek ileride bu türlere uygulanacak kuralların farklılaşması nedeniyle üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu nedenle çalışmada maddi zarar kavramı ile maddi zarar türleri karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Maddi zarar, haksız fiil, maddi zarar türleri*

ABSTRACT

Ever since people started living as a community, interaction between people has increased steadily, and accordingly, material damages arising from tortious act have occurred. How to determine these material damages has been a matter of debate since the beginning of the historical process and various solutions have been proposed on this issue. Today, as human population and interaction are increasing, tortious acts that cause material damage also increase and diversify. Therefore, the importance and types of the concept of material damage are increasing day by day. In this study, the concept of material damage caused by tortious act and its types are explained, and the ideas put forward in the doctrine and practice on these issues are included. The concept of material damage is a very important, as it is the founding element of tortious action liability as well as the upper limit of material indemnity to be ruled in the future. The types of material damage are also an issue that needs to be addressed due to the differences in their qualities and the differences in the rules to be applied to these types in the future. For this reason, the concept of material damage and types of material damage are compared in this study.

Keywords: *Material damage, tortious action, types of material damage*

¹ av.salihkarabayir@gmail.com, 0000-0001-5450-0455

mseker@ticaret.edu.tr, İstanbul Ticaret Üniversitesi, 0000-0002-6852-3030

1. Giriş

Haksız fiil nedeniyle meydana gelen maddi zararın belirlenmesi konusu oldukça önemli bir konu olup tarihsel sürecin başından bugüne kadar bu konuda çeşitli fikirler ileri sürülmüştür. İlk dönemlerde haksız fiil neticesinde maddi zarara uğrayan kişilerin zararının nasıl belirleneceği konusunda çözümler aranmış ve çözümler belirlenirken maddi zararı türlere ayırarak incelemenin daha sağlıklı sonuçlar ortaya çıkaracağı süreç içerisinde tespit edilmiştir. Bu tespitler neticesinde oluşan kurumlar ve kavramlar günümüze kadar geliştirilerek getirilmiş ve zararın tazminatın üst sınırı olması ilkesi benimsenmiştir. (Baysal, 2019, s. 5 vd.)

Haksız fiil nedeniyle meydana gelen maddi zarar kavramının her geçen gün önemi ve çeşitliliği artmaktadır. Artan önemine binaen maddi zararın belirlenmesi konusunda çeşitli teoriler ileri sürülmüştür. Bunun yanı sıra süreç içerisinde maddi zarar türleri arasında da ayrımlar yapılarak farklı tür zararlara uygulanacak hükümler kanunlar ile düzenlenmiştir. Bu teorilere ve zarar türlerine çalışmamızda yer verilmiştir.

2. Haksız Fiil ve Zarar Kavramı

Borçlar Kanununun 49. maddesinde kusurlu ve hukuka aykırı bir eylem ile başkasına zarar verme olarak tanımlanan haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın yine aynı madde gereğince zarar veren kişi tarafından giderilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla haksız fiilin kurucu unsurları olan hukuka aykırılık, fiil, kusur, nedensellik bağı ve zararın kümülatif olarak mevcut olması halinde haksız fiil meydana gelecek ve bu haksız fiil neticesinde oluşan maddi ve manevi zararlar zarar veren tarafından tazmin edilecektir (Oğuzman ve Öz, 2020, s. 12).

Borçlar Kanunu madde 49 hükmünde, haksız fiilde zarardan söz edilmiş ancak zarara ilişkin herhangi bir tanıma yer verilmeyerek bu konu doktrine ve yargıya bırakılmıştır. Doktrinde ve yargı kararlarında ise zarar, geniş anlamda zarar ve dar anlamda zarar olmak üzere ikili bir ayrıma tabi tutulmuş olup geniş anlamda zarar kavramı ile maddi ve manevi zarar kastedilirken; dar anlamda zarar, maddi zararı ifade etmek üzere kullanılmıştır (Eren, 2020, s. 589). Çalışmanın konusu haksız fiil nedeniyle meydana gelen maddi zarar ve çeşitleri olduğundan çalışmada zarar kavramı maddi zarar olarak kullanılmıştır.

Haksız fiil sorumluluğunun kurucu unsurlarından olan zarar, aynı zamanda ileride hükmedilebilecek tazminatın üst sınırını çizmesi nedeniyle de oldukça önemlidir. Haksız fiil sorumluluğunda, ceza hukukun aksine salt tehlike durumu sorumluluk doğurmadığı gibi zarar vermeye teşebbüs de tazminat borcunu doğurmamaktadır. Zira haksız fiil sorumluluğunun asıl amacı zarar vereni cezalandırmak değil zarar görenin zararını karşılamaktır (Eren, 2020, s. 589).

Haksız fiil sorumluluğunda zarar, bir kimsenin kendi iradesi dışında malvarlığında haksız fiil nedeniyle meydana gelen azalma olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre maddi zararın malvarlığı, malvarlığının eksilmesi ve eksilmenin irade dışı meydana gelmesi şeklinde üç unsurdan oluştuğu görülmektedir. İlk unsur olan malvarlığı, para ile ölçülebilen ve ekonomik değer içeren aktif ve pasif hukuki değerlerden meydana gelen bir bütün olarak tanımlanmaktadır. Sorumluluk hukuku açısından malvarlığı kavramı geniş şekilde yorumlanmakta olup taşınır ve taşınmaz üzerindeki aynı haklar, sınırlı aynı haklar, nispi nitelik taşıyan alacak hakları ile zarar görenin ekonomik geleceği de bu kapsamda değerlendirilmektedir. İkinci unsur olan malvarlığının eksilmesi ile malvarlığını meydana getiren aktiflerin azalması veya pasiflerin artması kastedilmektedir. Zarar görenin haksız fiil meydana geldikten sonraki malvarlığı değerleri ile haksız fiil hiç meydana gelmemiş olsaydı sahip olacağı malvarlığı değerlerinin karşılaştırılması suretiyle malvarlığında bir eksilme olup olmadığı tespit edilecektir. Bu tespit yapılırken zarar gören malvarlığı değerinin zarar gören kişi için taşıdığı ekonomik önemin yanı sıra malvarlığı değerinin diğer unsurlarıyla meydana getirdiği bütünlük de göz önünde tutulmalıdır. Son olarak eksilmenin irade dışı meydana gelmesi şartı ile zararın zarar görenin rızası ile yaptığı bir işlem sonucunda oluşmaması yani onun rızası olmaksızın veya rızası hilafına olması kastedilmiştir. Öğretide bir kişinin arabasını arkadaşına bağışlaması sonucunda aktifinin azalması nedeniyle malvarlığında eksilme olmasına karşın zarar oluşmayacağı ancak bu bağışlamanın korkutma veya aldatma neticesinde yapılmış olması halinde zarar oluşacağı şeklinde bir örnek verilmiştir (Eren, 2020, s. 590 vd.).

Zararın ne şekilde tespit edileceği öğretide tartışma konusu haline gelmiş olup bu konuda Normatif Teori ve Fark Teorisi olmak üzere iki görüş ileri sürülmüştür. Matematiksel bir hesaplamayı esas alan Fark Teorisine göre zarar ancak malvarlığının aktifinin azalması, pasifinin artması veya bir kârdan mahrum kalınması şeklinde gerçekleşebilir (Oğuzman ve Öz, 2020, s. 39-40). Buna karşın zararı çok geniş sınırlar içerisinde tanımlayan ve bugün pek fazla savunucusu kalmamış olan Normatif Teori ise Fark Teorisinde zarar kapsamında değerlendirilen durumlara ek olarak, hukuki ve normatif değerlendirmeler sonucunda bazı değerlerin malvarlığı unsuru sayılarak zarar kapsamında değerlendirilebileceği, diğer bir deyiş ile malvarlığında matematiksel bir eksilme meydana gelmemiş olsa dahi somut olay adaletinin gereği olarak bazı değerlerin maddi zarar kalemi olarak tazminine gidilebileceğini savunmaktadır (Baysal, 2019, s. 158). Günümüzde hâkim olan görüşe göre de zarar, kişinin malvarlığının haksız fiil meydana gelmeseydi bulunacağı durum ile haksız fiil neticesinde bulunduğu durumun karşılaştırılması sonucunda çıkan fark olarak tanımlandığından bu tanım kapsamı dışında kalan zararlar maddi zarar olarak talep edilemeyecektir.

Bu konuya öğretide örnek olarak haksız fiil nedeniyle bir tatil imkânından yoksun kalma durumu gösterilmiş olup sırf tatil imkânından yoksun kalmanın maddi zarar oluşturmayacağı ve şartları oluşmuş ise manevi zarar kapsamında talep edilebileceği ancak daha önceden bu tatil için yapılmış maddi giderlerin maddi zarar kapsamında talep edilebileceği belirtilmiştir (Oğuzman ve Öz, 2020, s.42).

3. Zarar Türleri

3.1.Fiili Zarar ve Mahrum Kalınan Kâr

Fiili zarar ve mahrum kalınan kâr ayrımı ileride zararın hesaplanması aşamasında bu zarar kalemlerine uygulanacak hükümlerin farklılaşması nedeniyle oldukça önemlidir. Fiili zarar, haksız fiil neticesinde zarar görenin malvarlığının aktifinin azalması veya pasifinin artması şeklinde gerçekleşen bir fiili durumu ifade etmekten; mahrum kalınan kâr ise zarar görenin normal şartlarda elde edebileceği bir kazançtan tamamen veya kısmen mahrum kalması olarak tanımlanmaktadır. Esasında burada oluşan kâr yoksunluğu da yine malvarlığının aktifinin azalması veya pasifinin artması şeklinde gerçekleşmektedir (Oğuzman ve Öz, 2020, s.41).

Öğretide fiili zararı oluşturan malvarlığının aktifindeki azalmaya örnek olarak bir kişinin yaralanması nedeniyle yaptığı tedavi masrafları ile bir malın hasara uğramış olması nedeniyle yapılan masraflar gösterilmekte; malvarlığının pasifindeki artışa örnek olarak üçüncü bir kişinin aldatması sonucu borç yüklenmesi durumu gösterilmektedir. Mahrum kalınan kâr örnek olarak ise bir kişinin yaralanması nedeniyle çalışmamasından doğan kazanç kaybı gösterilmektedir (Oğuzman ve Öz, 2020, s.41).

Fiili zararda zarar görenin hâlihazırda sahip olduğu şeyler azalmaktayken, mahrum kalınan kâr durumunda zarar görenin hâlihazırda sahip olmadığı ancak sahip olabileceği şeyler azalmaktadır. Bazı durumlarda ise bu iki durum yani fiili zarar ile mahrum kalınan kâr birlikte gerçekleşmektedir. Öğretide bu duruma örnek olarak ticari faaliyet kapsamında taşımacılık yapan bir gerçek veya tüzel kişinin ticari aracının haksız fiil sonucunda hasar görmesi ve bu sebeple bir süre aracını kullanamaması durumu gösterilmektedir. Bu durumda hasar nedeniyle oluşan tamir giderleri ile araç değer kaybı fiili zararı oluşturmaktayken; aracın kullanılmadığı süreçte o araçtan kazanılması beklenen ancak kazanılamayan gelirler mahrum kalınan kâr kalemini oluşturmaktadır. Her ne kadar bu örnekte eşyaya gelen zarar kapsamında mahrum kalınan kardan bahsedilmiş ise de desteğin öldürülmesi nedeniyle destekten yoksun kalan kişilerin durumunda olduğu gibi kişiye verilen zararlarda da mahrum kalınan kâr söz konusu olabilmektedir (Eren, 2020, s.596).

Mahrum kalınan kârın tanımından da anlaşıldığı üzere bu zarar, geleceğe ilişkin ve farazi bir zarar türüdür. Dolayısıyla mahrum kalınan kârın yani zararın hesaplamasında haksız fiilin meydana geldiği zamandaki gelir veya kazançta göre hesaplama yapılmayacak olup hesaplama yapılırken ileride gerçekleşecek gelir imkânları da dikkate alınacaktır. Ayrıca tüm zarar türlerinde olduğu gibi fiili zarar ve mahrum kalınan kârda da zarar ancak uygun nedensellik bağı içerisinde yer alması koşulu ile tazmin edilebilecektir. Dolayısıyla zarar görenin hukuka ve ahlaka aykırı olan bir geliri var ise bu gelirini mahrum kalınan kâr olarak talep edemeyecektir (Eren, 2020, s.597).

3.2.Kişiye Gelen Zarar ve Eşyaya Gelen Zarar

Kişiye gelen zarar ile eşyaya gelen zarar türleri arasında zararın konusu ve ihlal ettiği haklar açısından bir takım farklılıklar bulunmakta olup farklılıklar neticesinde bu zarar türlerine uygulanacak hukuk kuralları da farklılaşmaktadır. Diğer bir deyiş ile insanın zarara uğraması, eşyanın ise hasar görmesi bu iki zarar türü arasından niteliksel bir fark meydana getirmiş olup bu fark özellikle zararın belirlenmesi aşamasında farklı kuralların uygulanması sonucunu doğurmuştur (Baysal, 2020, s.174).

Eşyaya gelen zarar, haksız fiil neticesinde bir kişinin malının hasar görmesi, tahrip edilmesi veya kaybında olduğu gibi eşya üzerindeki bir ayni hakkının ihlal edilmesi neticesinde oluşan zarar olarak tanımlanmaktadır. Kişiye gelen zarar ise kişinin kişilik hakları olarak tanımlanan haklarından birinin veya birkaçının ihlali sonucunu doğuran bir haksız fiil neticesinde uğradığı zarar olarak tanımlanmıştır. Kişiye gelen zararda, kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyan bir haksız fiil nedeniyle uğranılan zarar, şeref ve haysiyete yönelik bir saldırı sonucunda ortaya çıkan manevi zarar olabileceği gibi vücut bütünlüğüne yönelik bir saldırı sonucu ortaya çıkan maddi zarar da olabilecektir. Buna karşılık eşyaya gelen zararda ise kural olarak yalnızca maddi zarar meydana gelecek ancak çok istisnai hallerde kişilik hakkı ihlali de olduğundan bahisle manevi zarar söz konusu olabilecektir (Baysal, 2020, s.175).

3.3. Doğrudan Zarar, Dolaylı Zarar ve Yansıma Zarar

Doğrudan zarar ve dolaylı zarar arasındaki temel fark, zararın haksız fiil sonucunda araya başka bir sebep girmeksizin meydana gelip gelmediğidir. Araya başka bir sebep girmeksizin direkt olarak haksız fiil neticesinde uğranılan zarar doğrudan zarar olarak tanımlanmaktayken; haksız fiil neticesinde meydana gelen doğrudan zarara bağlı olacak şekilde eklenen başka bir nedenden kaynaklanan zarar, dolaylı zarar olarak tanımlanmaktadır. Gerek doğrudan zararda gerekse dolaylı zararda ancak haksız fiil ile uygun nedensellik bağı içerisinde yer alan zararlar tazmin edilecek olup uygun nedensellik bağı dışında kalan zararların dolaylı zarar olduğundan bahisle tazmini istenemeyecektir. Haksız fiil ile zarar arasında olması şart olan uygun nedensellik bağının tespiti doğrudan zararda kolay iken; dolaylı zararlarda niteliği itibariyle bu kadar kolay olmamaktadır. Zira tanımından da anlaşılacağı üzere dolaylı zarar, doğrudan zarara bağlı olacak şekilde eklenen başka bir sebepten kaynaklanması nedeniyle ikincil konumda olup uygun nedensellik bağının tespiti daha çok inceleme ve araştırma gerektirmektedir (Oğuzman/Öz, 2020, s.43). Dolaylı zarar, öğretilerde bazı yazarlar tarafından takip eden veya eşlik eden zarar olarak da isimlendirilmiş olup bu yazarlarca aslında dolaylı zararın doğrudan zarar ile ve dolayısıyla doğrudan zarara sebep olan haksız fiil ile uygun nedensellik bağı içerisinde olması nedeniyle doğrudan zarar olarak değerlendirilmesi gerektiği savunulmuştur (Eren, 2020, s.598-599).

Yansıma zarar ise isimlendirilmesinden de anlaşıldığı üzere haksız fiil neticesinde direkt olarak saldırıya uğrayan kişinin değil de bu kişiyle bağlantılı diğer kişilerin uğradığı zararı ifade etmektedir. Aslında yansıma zarar gören kişilerin herhangi bir mutlak hakları ihlal edilmediğinden yani haksız fiilin hukuka aykırılık unsuru eksik olduğundan normal şartlarda bu kişilerin zararının tazmin edilmemesi gerekmektedir. Ancak bazı durumlarda haksız fiil sonucunda zarara uğrayan kişinin yanı sıra yakınlarının da zarar gördüğü ve bu zararların tazmin edilmesi gerekliliği tartışılmış ve neticeten çeşitli hukuk sistemlerinde farklı esaslar kabul edilmiştir. Türk hukuk sisteminde yansıma zararların ancak özel bir koruma normu ile düzenlendiği hallerde talep edilebileceği yönünde düzenleme yapılarak sınırlı ve istisnai bir uygulama alanı tercih edilmiştir. Bu düzenlemeler ile yansıma zarar gören kişilere, haksız fiil açısından eksik olan hukuka aykırılık bağımlı sağlayan özel koruma normları çerçevesinde zararlarını tazmin etme imkânı tanınmıştır. Neticeten Türk hukuk sisteminde özel bir koruma normu ile düzenlenmemiş yansıma zararlar, hukuka aykırılık unsurunun eksikliği nedeniyle tazmin edilemeyecek olup özel bir koruma normu ile düzenlenen ve hukuka aykırılık unsuru eksikliği bu şekilde tamamlanan uygun nedensellik bağı içerisindeki yansıma zararlar tazmin edilebilecektir. Öğretilerde yansıma zarara örnek olarak destekten yoksun kalma tazminatı gösterilmektedir (Baysal, 2019, s. 183 vd.)

3.4. Salt Malvarlığı Zararı

Salt malvarlığı zararı, eşyaya veya kişiye gelen zarar kapsamı dışında kalan ve zarar görenin herhangi bir mutlak hak ihlaline uğramadan malvarlığında meydana gelen eksilme olarak tanımlanmaktadır. Salt malvarlığı zararında da tıpkı yansıma zararda olduğu gibi haksız fiilin unsurlarından hukuka aykırılık unsuru eksiktir. Bu nedenle yansıma zararda olduğu gibi salt malvarlığı zararı da ancak özel bir koruma normu ile düzenlenmesi halinde tazmin edilebilir zarar olarak değerlendirilecek aksi halde yani özel bir koruma normu bulunmadığı takdirde tazmin edilemeyecektir. Diğer bir deyiş ile salt malvarlığı zararının tazmin edilememesi kuralı ancak özel bir koruma normu ile hukuka aykırılık unsurun sağlanması halinde dikkate alınmayacak ve zararın tazmini yoluna gidilebilecektir. Öğretilerde bu konuya örnek olarak bir inşaat şirketinin kusurlu bir davranışı neticesinde elektrik kablosuna zarar vermesi nedeniyle elektrik alamayan ancak elektrik kablosunun maliki de olmayan kişi veya şirketin herhangi bir mutlak hakkının ihlal edilmemiş olmasına karşın malvarlığı zararının doğmuş olması durumu gösterilmektedir. (Baysal, 2019, s. 185 vd.)

3.5. Mevcut Zarar, Müstakbel (Gelecekteki Zarar) ve Muhtemel Zarar

Zararın hesaplandığı tarih esas alınarak yapılan bu ayrıma göre mevcut zarar, müstakbel zarar ve muhtemel zarar olmak üzere üç tür zarar bulunmaktadır. Hukuka aykırı eylem neticesinde oluşan zararın hesaplandığı tarihe kadar gerçekleşmiş olan zarar mevcut zarar olarak adlandırılmaktayken; zararın hesaplandığı tarihte henüz gerçekleşmiş olmayan ancak normal şartlarda ve araya başka bir unsurun eklenmesine gerek olmaksızın ileride gerçekleşmesi beklenen zarar ise müstakbel veya gelecekteki zarar olarak adlandırılmaktadır. Zararın hesaplandığı tarihe kadar gerçekleşmiş olan mevcut zararın hesaplanması somut verilere dayanması nedeniyle daha kolay iken; tıpkı mahrum kalınan karda olduğu gibi ileride gerçekleşmesi beklenen müstakbel zararın da tespiti, ispatı ve hesaplanması oldukça zordur. Mevzuat hükümleri düzenlenirken de bu zorluk göz önünde bulundurulmuş ve BK. m. 50/2 hükmü ile hâkime gelecekteki zararlar açısından takdir yetkisi verilmiştir (Oğuzman/Öz, 2020, s.44).

Muhtemel zarar, zararın hesaplandığı tarihte henüz gerçekleşmiş olmayan ve müstakbel zarardan farklı olarak mevcut şartlara göre ileride gerçekleşmesi de beklenilmeyen ancak mevcut duruma eklenecek bir riskin gerçekleşmesi halinde doğma ihtimali bulunan zarar olarak tanımlanmaktadır. Müstakbel zarardan farklı olarak ileride bir riskin gerçekleşme ihtimaline bağlı olan bu zarar türünün bahsedilen risk gerçekleşmeden tazmini talep edilemeyecektir (Oğuzman/Öz, 2020, s.44).

Haksız fiil sorumluluğunun kurucu unsurlardan biri olan zarar kavramı ile bir kimsenin rızası dışında malvarlığında meydana gelen azalma ifade edilmekte olup bu zarar, maddi veya manevi zarar şeklinde ortaya çıkabilir. Zarar, haksız fiil sorumluluğunun kurucu unsuru olmasının yanı sıra ileride hükmedilecek tazminatın üst sınırını oluşturması açısından da oldukça önemli bir konudur. Çalışma maddi zararın tazmini konusunda yapıldığı için manevi zarar incelenmemiş ve zarar kavramı ile maddi zararın ifade edildiği belirtilmiştir.

Maddi zarar; malvarlığı, malvarlığının eksilmesi ve eksilmenin irade dışı meydana gelmesi şeklinde üç unsurdan oluşmaktadır. Sorumluluk hukuku açısından geniş bir şekilde yorumlanan malvarlığı kavramı, para ile ölçülebilen ve ekonomik değer içeren aktif ve pasif hukuki değerlerden meydana gelen bir bütün olarak tanımlanmıştır. Bir diğer unsur olan malvarlığının eksilmesi ise malvarlığını meydana getiren aktiflerin azalması veya pasiflerin artmasıdır. Son unsur olan eksilmenin irade dışı meydana gelmesi şartı ile zararın, zarar görenin rızası ile yaptığı bir işlem sonucunda oluşmaması kastedilmektedir.

Zararın belirlenmesi konusunda doktrinde çeşitli fikirler ileri sürülmüştür. Bu konuda zarar tanımını çok geniş tutan normatif zarar teorisi ve malvarlığında matematiksel bir azalmayı esas alan fark teorisi olmak üzere iki görüş ileri sürülmüş ise de normatif zarar teorisi fazla taraftar bulamamıştır.

Zarar konusunda farklı kriterler esas alınarak türler belirlenmiş ve mevzuat hükümleri ile de bu türlere uygulanacak hukuk kuralları düzenlenmiştir. Örneğin gelecekteki zararlar, mevcut zararlardan farklı olarak hesaplanması zor olan bir tür olduğundan mevcut zararlar da hâkime takdir yetkisi tanınmazken; gelecekteki zararlar açısından BK m.50/2 hükmü ile hâkime takdir yetkisi tanınmıştır. Yine zararın bir türü olan yansımaya zararların ancak özel bir hüküm ile düzenlendiği takdirde söz konusu olabileceği açıktır. Çalışma içeriğinde de vurgulandığı üzere; maddi zararın belirlenmesi süreci, haksız fiil sorumluluğunun kurulması ve ileride belirlenecek tazminata etkisi açısından oldukça önemli bir konudur. Maddi zarar belirlenirken türleri üzerinden değerlendirme yapılması ve farklı türlere uygulanan farklı hükümlerin göz önünde tutulması ile daha hakkaniyetli sonuçlara varılacağı aşikârdır.

KAYNAKÇA

1. AKINCI, Ş. (2019), Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler, Konya: Sayram Yayınları
2. ANTALYA, O.G. (2019), Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt:V/ 1, 2, İstanbul: Seçkin Yayıncılık
3. AYAN, M. (2020), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara: Adalet Yayınevi
4. BAŞAK, B. (2019), Haksız Fiil Hukuku, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
5. BÜYÜKSAĞIŞ, E. (2007), Maddi Zarar Kavramı, İstanbul: Vedat Kitapçılık
6. ERDOĞMUŞ, B. (2019), Roma Borçlar Hukuku Dersleri, İstanbul: Der Yayınları
7. EREN, F. (2020), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara: Yetkin Yayınları
8. GÖKCAN, H.T. (2016), Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık
9. HATEMİ, H. (1994), Akit Dışı Sorumluluk Hukuku, İstanbul: Filiz Kitabevi
10. HATEMİ, H., GÖKYAYLA, E. (2017), Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul: Vedat Kitapçılık
11. KILIÇOĞLU, A.M. (2020), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara: Turhan Kitabevi
12. NOMER, H.N. (2018), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul: Beta Basım Yayın
13. OĞUZMAN, K., ÖZ, T.M. (2020), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul: Vedat Kitapçılık
14. RADO, T. (2018), Roma Hukuku Dersleri-Borçlar Hukuku, İstanbul: Filiz Kitabevi
15. REİSOĞLU, S. (2012), Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul: Beta Basım Yayın
16. TANDOĞAN, H. (2010), Türk Mes'uliyet Hukuku, İstanbul: Vedat Kitapçılık
17. TEKİNAY, S.S., AKMAN, S., BURCUOĞLU, H., ALTOP, A. (1993), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul: Filiz Kitabevi